

§ 13

Stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende (Ds 2020:16)

- Remiss från kommunstyrelsen, dnr. KS 2020/980

Beslut

1. Utbildningsnämnden godkänner förvaltningens tjänstutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Ärendet

Kommunstyrelsen har remitterat departementspromemorian ”Stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende” (Ds 2020:16) till utbildningsnämnden. Utredningen föreslår bland annat att socialnämnden ges befogenhet att med endast den ena av två vårdnadshavares samtycke besluta om val eller byte av förskoleenhet. Ett annat förslag är att barn och unga i skyddat boende ska ha rätt till utbildning i vistelsekommunen.

Utbildningsförvaltningen är positiv till de förslag som presenteras. Det är bra att barnens rätt stärks. Förvaltningen framhåller samtidigt vikten av att utbildningsnämnden får den information som den behöver, bland annat för att säkerställa att förvaltningen inte lämnar ut information till den vårdnadshavare som barnet eller barnets vårdnadshavare ska skyddas från. Förvaltningen anser därför att det bör övervägas om socialtjänsten ska åläggas att informera ansvarig nämnd när beslut om skyddat boende är fattat.

Förvaltningen föreslår att utbildningsnämnden godkänner tjänsteutlåtandet och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom förskoleavdelningen i samverkan med grundskoleavdelningen, gymnasieavdelningen och avdelningen för ekonomi och styrning.

Ärendet har behandlats i samverkan med den fackliga samverkansgruppen den 15 september 2020. Ärendet har även behandlats vid utbildningsnämndens råd för funktionshinderfrågor vid sammanträdet den 16 september 2020.

Förvaltningens förslag till beslut

Förvaltningen föreslår utbildningsnämnden att besluta följande:

1. Utbildningsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Beslutsgång

Ordföranden yrkade bifall till förvaltningens förslag och förklarade sig finna att nämnden beslutat i enlighet med detta.

Särskilt uttalande

Nassir Abdullahi Ali m.fl. (S) och Tina Kratz m.fl. (V) anmälde ett särskilt uttalande enligt nedan:

Sveriges kvinnojourer har byggts upp av tusentals frivilliga krafter. Jourerna har erbjudit ett skydd och/eller stöd för kvinnor och barn som utsatts för våld. Stödet och skyddet har byggt på och utvecklats ur jämlika relationer mellan kvinnor som bor i skyddat boende och de som arbetar som volontärer eller är anställda i jourerna. De ideella jourerna bygger på kvaliteter som privata eller offentliga jourer sällan kan erbjuda. I offentliga beslutsunderlag lyfts dessa kvaliteter sällan fram:

- 1) De är ett lågröskelalternativ för utsatta kvinnor och barn. Kvinnojourerna upplevs ofta som en frizon då offentliga myndigheter inte är närvarande i den dagliga verksamheten. Därmed är det lättare att ta och få kontakt.
- 2) Kvinnojourerna har byggt upp kunskaper och erfarenheter som kan användas för att på en strukturell nivå förbättra villkoren för utsatta kvinnor och barn. En roll som inte samhällliga eller privata jourer kan ta.
- 3) Volontärverksamheten i jourerna tillför en bred kompetens och erfarenhet från många yrken och samhällsfunktioner.

Lagförslag och förändringar måste ta hänsyn till de ideella jourernas särskilda och unika kvaliteter. Det kan inte ligga i samhällets intresse att slå sönder en fungerande verksamhet i civilsamhället.

Det finns en god ambition i förslaget att barn ska räknas som egna placeringar på skyddat boende. Det ger barnet mer rättigheter, större krav kan ställas både på boendet och på socialtjänsten rörande vad barn som bor på skyddat boende kan få för insatser.

Dock bör understrykas att skyddat boende är en högst tillfällig insats som syftar till att skydda kvinnor och barn från fortsatt våld som i princip alltid kommer från en man som de levtt tillsammans med och som ofta är vårdnadshavare för barnet som

ska placeras. Att lösa detta med ett LVU anser vi medför ett antal risker. Precis som förvaltningen skriver så riskerar det att medföra en högre arbetsbelastning på handläggare inom socialtjänsten. Det ställer också höga krav på snabbt och tydligt samarbete mellan enheter vilket behövs men också är ett dokumenterat utvecklingsområde just när det gäller våld. Dessutom vet vi av erfarenheter att det kan uppkomma diskussioner om vilken enhet som ska betala placeringen och vem som isåfall har rätt att besluta om den. Vi ser därför att det kan uppkomma svårigheter inom socialtjänsten vilket i värsta fall kan leda till att de kvinnor och barn som behöver skydd blir lidande.

I övrigt är vi eniga med förvaltningen att det blir otydligt att benämna anledningen till LVU som ”omedelbar placering”. Precis som förvaltningen skrivet kan placering ske omedelbart men också planerad varpå det eventuellt inte blir tillämbart med ”omedelbar placering”.

Ett annat tänkbart problem handlar om kvinnor som har barn med en annan man är förövaren men där barnet bor hos kvinnan och det anses lämpligt att även det barnet följer med vid en placering. I det fallet är det frågan om LVU är tillämbart eller inte om inte det inte är barnets vårdnadshavare som är förövare.

Vi sympatiserar som sagt med promemorians intentioner med att stärka barns rättigheter men ser många risker med en mer komplicerad placerings process som i värsta fall försvårar möjligheterna att skydda kvinnor och barn från mäns våld. Istället för ändrad lagstiftning borde man kunna se över riktlinjerna för placeringar för barn är medföljande och ställa krav på att socialtjänsten placerar på boenden med särskilt stöd för barn. Något som idag inte alltid görs.